

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**76-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

14 травня – 23 травня 2024 р.

Полтава 2024

ТРАДИЦІЙНЕ МИСТЕЦТВО УКРАЇНИ, ЯК ДЖЕРЕЛО НАТХНЕННЯ У СУЧАСНОМУ ДИЗАЙНІ

Проблематика національної ідентичності в дизайні розглядається мистецтвознавцями, художниками та дизайнерами з різною інтенсивністю впродовж останніх 150 років. Основна мета таких досліджень – осмислення та переосмислення традиційних культурних витоків для формування унікальних інновацій та створення конкурентних пропозицій у міжнародному просторі. Внаслідок, сформувався та впевнено увійшов у науковий обіг термін «етнодизайн».

Останні кілька років, особливо після повномасштабного вторгнення, українці все частіше задумуються про особливість та цінність своєї культури загалом та традиційного мистецтва зокрема. Приділяють увагу виокремленню української культури в світовій.

Творців сучасного дизайну приваблюють регіональні види мистецтва такі як: косівська та опішнянська мальована кераміка, самчиківський та петриківський розпис, решетилівське килимарство, крелевецьке ткацтво, борщівська вишивка, тощо.

Український етнодизайн широко застосовується у інтер'єрі, меблях, скульптурі, одязі, прикрасах та аксесуарах, відео та друкованій рекламі, поліграфії, айденциці, брендованій продукції та ін.

Сучасний дизайн може мати суто візуальні ознаки артефактів матеріальної народної культури – матеріали, техніку, фактури, кольорову гаму, орнаментальні мотиви, форми. Велику роль у традиційному мистецтві відіграє знаково-символічна система. Важливі не просто зовнішні ознаки, а глибинні сенси, що вкладали люди та передавали через покоління. Окрім цього не можна залишити без уваги сам дух та філософію буття певного етносу. Для роботи на такому рівні потрібно брати до уваги весь комплекс ознак, які складають національний характер, протягом довгого часу жити у відповідному середовищі та оволодівати знаннями про культуру, традиції, ремесла та техніки.

Сьогодні дизайнери почали створювати високоякісну продукцію, яка ґрунтується на базисі культури українського етносу, відповідає модним тенденціям та задовольняє усі вимоги професійного дизайну. Не можна сказати, що всі розробки є вдалими. Деякі роботи одразу викликають гучні публічні обговорення та піддаються критиці. Головна проблема полягає у тому, що далеко не всі дизайнери володіють відповідними знаннями. Така ситуація піднімає актуальність колаборацій між теоретиками, практиками,

тими хто має досвід у проектуванні якісної продукції та представниками медіапідтримки і бізнесу.

Наприкінці минулого року бренд KHUSTYNA, надихаючись мистецтвом килимарства, випустив нову колекцію хустин KYLYM. Дизайнери, прагнучи привернути увагу до краси давнього традиційного ремесла, звернулись до творчості відомих решетилівських митців. Це приклад вдалої колаборації, коли творці бренду, прагнучи глибше зрозуміти особливості мистецтва килимарства, звернулись до мене, як мисткині, спадкової майстрині, що плідно працює у даній техніці, зберігаючи та розвиваючи ремесло, створює сучасні килимові композиції.

Важливо донести суспільству, що традиційне мистецтво – не лише сувенірна продукція, що несе в собі ознаки чи то наслідування традиційних форм і мотивів, часом перетинаючи межу і перетворюючись з вишуканого і гармонійного у кітч чи «шароварщину», а може бути професійним, якісним, актуальним і цінним. Натхненні ним, сучасні дизайнерські речі, постійно нагадують нам про міцне коріння, важливі сенси, допомагають у формуванні світовідчуття та гармонійного українського простору.

Література

1. Н. Удріс-Бородавко. *Графічний дизайн з українським обличчям.* – ArtHuss. – 2023. – 208 с.
2. О. Луковська. *Арттекстиль України у контексті європейських експериментальних тенденцій другої половини XX – початку XXI ст.* – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України. – Київ. – 2018. -
3. М. Турава, А. Гембіцька. *Решетилівське килимарство, L'OFFICIEL Україна. Колекційне видання.* – 2024. – С. 72-79.
4. Khustyna. URL: <https://www.facebook.com/Khustynaunique> (дата звернення: 30.04.2024).
5. Olha Pilyuhina. *Tapestries / Ольга Пілюгіна. Гобелени.* URL: <https://www.facebook.com/pilyuhina> (дата звернення: 30.04.2024).